

REPUBLIKA HRVATSKA

Ministarstvo financija

Uprava za financijsko upravljanje, unutarnju reviziju i nadzor

Sektor za harmonizaciju unutarnje revizije i financijske kontrole

BILTEN UNUTARNJIH REVIZORA U JAVNOM SEKTORU

BROJ: 4

SADRŽAJ

1. AKTIVNOSTI U IV. KVARTALU 2012.	1
1.1. Regulatorna (propisi, upute, smjernice, odluke)	1
1.2. Aktualne novosti	3
1.3. Izobrazba za zvanje ovlaštenoga unutarnjeg revizora u javnom sektoru	8
1.4. Kontinuirano stručno usavršavanje ovlaštenih unutarnjih revizora u javnom sektoru	10
1.5. Unutarnja revizija u sustavu EU fondova	11
1.6. Suradnja na državnoj i lokalnoj razini	13
1.7. Međunarodna suradnja i aktivnosti	15
1.7.1. Projekti	15
1.7.2. Konferencije, seminari, sastanci	17
2. KUTAK UNUTARNJIH REVIZORA	19
3. JESTE LI ZNALI?	28
4. NAJAVLJUJEMO	32
5. ZAVRŠNE NAPOMENE	32

REPUBLIKA HRVATSKA

Ministarstvo financija

Uprava za financijsko upravljanje, unutarnju reviziju i nadzor
Sektor za harmonizaciju unutarnje revizije i financijske kontrole

Dragi čitatelji,

predstavljamo Vam četvrti broj Biltena za unutarnje revizore u javnom sektoru.

U proteklim brojevima Biltena uvijek se naglašavalo da je jedan od njegovih najvažnijih zadataka informiranje unutarnjih revizora o aktivnostima Središnje harmonizacijske jedinice i partnera u razvoju sustava unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru kako bi lakše pratili aktualnosti vezane uz sustav unutarnjih financijskih kontrola. U tu svrhu i ovim brojem nastojimo ispuniti očekivanja.

Kao i uvijek Bilten otvaramo pregledom aktualnih novosti, a zatvaramo podacima vezanim za suradnju na državnoj i lokalnoj razini, međunarodnu suradnju i projektne aktivnosti te Vašim uradcima.

Onima koji su pratili naše aktivnosti proteklog kvartala, nije moglo promaknuti da smo bili aktivni po pitanju organizacije izobrazbe za unutarnje revizore (osnovne i kontinuirane). Od tema izdvajamo još nacrt Metodoloških smjernica za vanjsku povremenu provjeru kvalitete obavljanja unutarnje revizije kod korisnika proračuna i novog Pravilnika o unutarnjoj reviziji korisnika proračuna, iskustvo Poljske u provedbi vanjske provjere kvalitete rada unutarnje revizije, usporedbu različitih tipova edukacije za stjecanje domaćih certifikata interni/eksterni ovlašteni revizor u Republici Hrvatskoj i dr.

Ono što Vam, možemo obećati, jeste da ćemo nastojati svaku vašu konstruktivnu kritiku i prijedlog uzeti u obzir pri izradi novih brojeva.

I na kraju želimo Vam puno zdravlja, sreće i svako dobro u Novoj 2013. godini.

NAČELNICA SEKTORA

Danijela Stepić

1. AKTIVNOSTI U IV. KVARTALU 2012.

1.1. Regulatoriva (propisi, upute, smjernice, odluke)

Nacrt Metodoloških smjernica za vanjsku povremenu provjeru kvalitete obavljanja unutarnje revizije kod korisnika proračuna

Sukladno Akcijskom planu razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru Republike Hrvatske za razdoblje 2012.-2013. Središnja harmonizacijska jedinica započeti će s vanjskom povremenom provjerom kvalitete obavljanja unutarnje revizije kod korisnika proračuna u drugoj polovici 2013. godine.

U svrhu provedbe navedene aktivnosti Središnja harmonizacijska jedinica izradila je nacrt Metodoloških smjernica za vanjsku povremenu provjeru kvalitete obavljanja unutarnje revizije kod korisnika proračuna. Regulatorni okvir kojim je definirana uloga Središnje harmonizacijske jedinice Ministarstva financija u obavljanju provjere kvalitete unutarnje revizije u cilju prikupljanja informacija za poboljšanje metodologije i standarda rada dan je člankom 35. Zakona o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru¹ i Pravilnikom o unutarnjoj reviziji korisnika proračuna².

Smjernicama se planiraju definirati ciljevi vanjske provjere kvalitete, opseg i sadržaj provjere, način obavljanja provjere, alati za provođenje provjere, kvalifikacije koje moraju zadovoljiti osobe koje obavljaju provjeru kvalitete, način izvještavanja o obavljenoj provjeri, praćenje provedbe preporuka i postupanje s radnom dokumentacijom koja se koristila u procesu obavljanja provjere te metodologija odabira jedinica kod kojih će se provjera obavljati.

¹ Narodne novine br. 141/06

² Narodne novine br. 35/08

Nacrt novog Pravilnika o unutarnjoj reviziji korisnika proračuna

Ministarstvo financija izradilo je Nacrt novog Pravilnika o unutarnjoj reviziji korisnika proračuna koji će se tijekom siječnja 2013. godine uputiti na mišljenje relevantnim institucijama.

Najznačajnija aktivnost koju je trebalo provesti za potrebe izrade predmetnog nacrta bilo je redefiniranje kriterija uspostave unutarnje revizije. U tu svrhu, tijekom proteklog kvartala Središnja harmonizacijska jedinica održala je i sastanke s korisnicima proračuna, i to sa:

- predstavnicima unutarnjih revizora koji su obavljali revizije vezane za područje zdravstva (Ministarstvo zdravlja, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, klinički bolnički centri, kliničke bolnice, opće županijske bolnice, opće bolnice, Specijalna bolnica Krapinske toplice, Zavod za hitnu medicinu Splitsko – dalmatinske županije, Krapinsko – zagorska županija) (13.11.2012.)*
- predstavnicima unutarnjih revizora, prorektorima za financije i proračun, pomoćnicom ravnatelja za opće poslove iz institucija u području znanosti (sveučilišta, fakulteti, Sveučilišni računski centar) (14.12.2012.)*
- unutarnjim revizorima iz institucija koji obavljaju poslove unutarnje revizije u drugim institucijama putem sporazuma (Ured Vlade Republike Hrvatske za unutarnju reviziju, Hrvatski centar za razminiranje, Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo financija, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja, Ministarstvo gospodarstva) (20.12.2012.).*

Nacrt novog Pravilnika o unutarnjoj reviziji korisnika proračuna prezentiran je na 8. godišnjem seminaru unutarnjih revizora, a prijedlozi za novi Pravilnik mogu se pogledati na:

<http://www.mfin.hr/hr/8-seminar-unutarnjih-revizora-u-javnom-sektoru>

1.2. Aktualne novosti

Provedba Akcijskog plana razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru Republike Hrvatske za razdoblje 2012.-2013.

Analiza financijskog upravljanja i kontrola u pilot institucijama

U Akcijskom planu razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru Republike Hrvatske za razdoblje 2012.-2013. koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila 2. kolovoza 2012. godine jedna od planiranih aktivnosti je provođenje analize sustava financijskog upravljanja i kontrola u odabranim pilot institucijama.

Središnja harmonizacijska jedinica u suradnji s Državnom riznicom odabrala je sljedeće pilot institucije za provedbu analize sustava financijskog upravljanja i kontrola:

- Ministarstvo socijalne politike i mladih*
- Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture*
- Primorsko-goransku županiju*
- Varaždinsku županiju*
- Grad Karlovac.*

Pilot institucije izabrane su iz redova ministarstava, županija i gradova, na način da su zastupljene institucije koje imaju značajna proračunska sredstva, imaju drugu razinu proračunskih korisnika i/ili trgovačka društva u svojoj nadležnosti s ciljem da se mogu provesti analize odnosa i načina suradnje s proračunskim korisnicima i/ili trgovačkim društvima i predložiti adekvatan model financijskog upravljanja i kontrola između povezanih institucija. Pored toga izabrane pilot institucije, osobito iz redova ministarstava u značajnoj su mjeri uključene u korištenje sredstava iz fondova EU.

Prilikom izbora uvažena je i činjenica da su pilot institucije u dosadašnjem razvoju ovog sustava pokazivale veliki interes za suradnju s Ministarstvom financija. Pilot institucije također su u značajnoj mjeri pridonijele stvaranju baze podataka internih procedura koje prikuplja Središnja harmonizacijska jedinica, ustupajući vlastite interne procedure iz određenog segmenta poslovanja.

Cilj analize financijskog upravljanja i kontrola je sagledati praktičnu primjenu regulative i metodologije rada vezane uz sustav financijskog upravljanja i kontrole te za područja za koja se utvrde poteškoće u primjeni, predložiti odgovarajuća rješenja.

Analiza financijskog upravljanja i kontrola u pilot institucijama obuhvatit će sljedeće:

- *adekvatnost organizacijske strukture na način da podupire realizaciju ciljeva iz strateških planova i programa utvrđenih proračunom*
- *način povezivanja strateških i operativnih planova*
- *način utvrđivanja rizika i njihovo povezivanje s ciljevima sadržanim u planskim dokumentima*
- *način izrade financijskog plana/proračuna s naglaskom na uključenost rukovoditelja, utvrđivanje potreba i odlučivanje o prioritetima*
- *realizaciju financijskog plana/proračuna i odgovornost rukovoditelja u kontroli troškova i prihoda, stvaranju obveza i sl.*
- *interni sustav izvješćivanja o realizaciji ciljeva i utrošenim proračunskim sredstvima*
- *odnos i način suradnje s proračunskim korisnicima u sastavu odnosno s trgovačkim društvima za koje su nadležne, a vezano uz koordinaciju aktivnosti u provedbi financijskog upravljanja i kontrola.*

Analizu financijskog upravljanja i kontrola u pilot institucijama operativno provode djelatnici Središnje harmonizacijske jedinice, uz aktivnu uključenost predstavnika izabranih pilot institucija, uključujući voditelja za financijsko upravljanje i kontrole, rukovoditelje ustrojstvenih jedinica (pomoćnike ministara, načelnike sektora, pročelnike upravnih i gradskih tijela) te predstavnike proračunskih korisnika, odnosno trgovačkih društava u sastavu.

Sukladno potrebama u analizu će biti uključeni i djelatnici Državne riznice.

Sukladno aktivnostima planiranim za razdoblje listopad – prosinac 2012. godine održani su sastanci s predstavnicima pilot institucija: Ministarstvom pomorstva, prometa i infrastrukture (25.10.2012.), Ministarstvom socijalne politike i mladih (25.10.2012. i 07.12.2012.), Varaždinskom županijom (30.10.2012.), Primorsko - goranskom županijom (30.10.2012.) i Gradom Karlovcem (07.11.2012.).

Tema sastanaka je bila detaljnija analiza adekvatnosti organizacijske strukture pilot institucija na način da ista podupire realizaciju ciljeva iz strateških planova i programa utvrđenih proračunom te jasniju podjelu ovlasti i odgovornosti za svaki od programa.

Izrada strateških i godišnjih planova unutarnje revizije

Sukladno članku 28. Zakona o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru voditelj jedinice za unutarnju reviziju izrađuje strateški i godišnji plan unutarnje revizije. Navedeni planovi se izrađuju na temelju procjene rizika, a donosi ih čelnik korisnika proračuna. Isti članak definira da se strateški plan donosi do konca tekuće godine za sljedeće trogodišnje razdoblje, a godišnji plan do konca tekuće godine za sljedeću godinu.

Uz navedeno, voditelj jedinice za unutarnju reviziju je obavezan uz odobrenje čelnika korisnika proračuna **strateški i godišnji plan unutarnje revizije dostaviti Središnjoj harmonizacijskoj jedinici Ministarstva financija do 31. siječnja.**

Prilikom izrade planova nužno je korištenje važeće metodologije strateškog planiranja (Priručnik za unutarnje revizore, verzija 4.0, Dodatak 5.) kao i primjereno dokumentiranje revizorske dokumentacije korištene za izradu planova.

Za izradu strateškog i godišnjeg plana unutarnje revizije važna je suradnja unutarnje revizije i čelnika korisnika proračuna. Dopisom od 19. prosinca 2012. godine pomoćnik ministra financija ukazao je čelnicima institucija na potrebu navedene suradnje. Detaljnije o tome na: <http://www.mfin.hr/hr/shj-novosti-1-2>

Podsjećamo da kandidati koji su u procesu izobrazbe za stjecanje zvanja ovlaštenoga unutarnjeg revizora u javnom sektoru, a u svojoj instituciji nemaju uspostavljenu unutarnju reviziju ili su jedini unutarnji revizori u instituciji, nisu u obvezi izraditi strateški plan unutarnje revizije. Međutim, napominjemo da je Naputkom o provođenju stručne izobrazbe i polaganju ispita za zvanje ovlaštenoga unutarnjeg revizora u javnom sektoru (donesenog od strane ministra financija, 31. svibnja 2010. godine) definirano da su kandidati nakon položenog pismenog ispita dužni

obaviti praktičnu izobrazbu, odnosno obaviti dvije unutarnje revizije pod stručnim vodstvom mentora.

Kako bi izradio prijedlog tema za obavljanje praktičnih revizija kandidat bi trebao definirati najvažnije aktivnosti i procese u instituciji te napraviti „osnovnu“ procjenu rizika temeljem postojećih i dostupnih informacija (izvješća Državnog ureda za reviziju, strateški planovi institucije, registar rizika, nalazi ostalih vanjskih revizora u slučaju da institucija koristi pretpristupne fondove EU, obaviti razgovore s čelnicima ustrojstvenih jedinica i sl.).

Na taj način bi se definirala prioritetna područja u kojima bi bilo poželjno obaviti reviziju te bi uz odobrenje čelnika institucije iste bile teme za obavljanje dviju revizija pod stručnim vodstvom mentora. Prijedlog takvih dviju tema (odabranih temeljem procjene rizika) bi predstavljao godišnji plan unutarnje revizije, a osim obavljanja revizija u istome bi trebalo predvidjeti i ostale revizorske aktivnosti npr. izrada programa osiguranja kvalitete i unaprjeđenja, uspostava baze preporuka, priprema strateškog plana za naredno trogodišnje razdoblje, godišnje izvješće o obavljenim revizijama i aktivnostima unutarnje revizije, izrada mišljenja vezano uz Izjavu o fiskalnoj odgovornosti i sl. U slučaju da se tijekom godine, uz praktične revizije ukaže potreba za obavljanjem još neke unutarnje revizije Godišnji plan u skladu s time treba ažurirati.

Izrada Godišnjeg izvješća o obavljenim revizijama i aktivnostima unutarnje revizije

*Sukladno članku 30. i 31. Zakona o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru voditelj jedinice za unutarnju reviziju odnosno unutarnji revizor, dužan je pripremiti godišnje izvješće o obavljenim revizijama i aktivnostima unutarnje revizije. Voditelj jedinice za unutarnju reviziju je obvezan uz odobrenje čelnika korisnika proračuna Središnjoj harmonizacijskoj jedinici Ministarstva financija **dostaviti godišnje izvješće unutarnje revizije za prethodnu godinu do 31. siječnja.***

Godišnje izvješće o obavljenim revizijama i aktivnostima unutarnje revizije priprema se sukladno Naputku za izradu godišnjeg izvješća o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru

REPUBLIKA HRVATSKA

Ministarstvo financija

Uprava za financijsko upravljanje, unutarnju reviziju i nadzor

Sektor za harmonizaciju unutarnje revizije i financijske kontrole

(studeni 2011.) putem obrasca *Godišnje izvješće o obavljenim revizijama i aktivnostima unutarnje revizije (GI-UR)* koji je dostupan na:

<http://www.mfin.hr/hr/planiranje-i-izvjescivanje>

Napominjemo da je u II. dijelu GI-UR-a „Poseban dio“ gdje se navode nazivi obavljenih revizija u izvještajnom razdoblju i dane preporuke za unaprjeđenje potrebno, gdje je to moguće, obavljene revizije povezati s područjima iz Upitnika o fiskalnoj odgovornosti (planiranje proračuna/financijskog plana, izvršavanje proračuna/financijskog plana, javna nabava, računovodstvo, izvještavanje), a preporuke sažeti.

Također je potrebno iznijeti glavne zaključke o funkcioniranju sustava unutarnjih financijskih kontrola, koji ujedno predstavljaju Mišljenje unutarnje revizije o funkcioniranju sustava unutarnjih financijskih kontrola što je sastavni dio Izjave o fiskalnoj odgovornosti.

Godišnje izvješće o obavljenim revizijama i aktivnostima unutarnje revizije izrađuju i institucije koje još nemaju uspostavljenu unutarnju reviziju, a u obvezi su uspostave budući da navedeni obrazac sadrži i određene opće podatke vezano uz status uspostavljanja, sistematizirana i popunjena radna mjesta unutarnjih revizora i sl. Također preporučamo u rubriku „Komentari“ navesti napomenu ako je institucija u izvještajnoj godini unutarnjeg revizora uputila na izobrazbu.

Sjednica Vijeća za unutarnje financijske kontrole u javnom sektoru

Druga sjednica novog saziva Vijeća za unutarnje financijske kontrole u javnom sektoru održana je 26. studenoga 2012.

Tema sjednice bilo je financijsko upravljanje u sustavu EU fondova – spremnost za korištenje sredstava iz strukturnih fondova i Kohezijskog fonda te Izvješće Europske komisije o napretku Republike Hrvatske vezano uz Poglavlje 32 i aktivnosti koje se planiraju poduzeti.

Dogovorena je priprema zaključka koji bi se Vladi Republike Hrvatske predložio za donošenje, a vezano za aktivnosti u području sustava financijskog upravljanja i kontrola kako bi isti bio u funkciji uspješnog upravljanja i povlačenja sredstava iz EU fondova.

1.3. Izobrazba za zvanje ovlaštenoga unutarnjeg revizora u javnom sektoru

Održani ispiti

Središnja harmonizacijska jedinica je sukladno Napatku o provođenju stručne izobrazbe i polaganju ispita za zvanje ovlaštenoga unutarnjeg revizora u javnom sektoru (KLASA: 043-01/10-01/208, URBROJ: 513-10/10-1 od 31. svibnja 2010. godine) u sklopu Programa stručne izobrazbe za zvanje ovlaštenoga unutarnjeg revizora u javnom sektoru organizirala i provela:

- *pismeni ispit za kandidate iz 21. grupe koji su završili teoretski dio izobrazbe³, 19. prosinca 2012. (18 kandidata)*
- *usmeni ispit za kandidate koji su završili teoretski i praktični dio izobrazbe, 23. studenoga 2012. (6 kandidata).*

Izobrazba u tijeku

Izobrazba za zvanje ovlaštenoga unutarnjeg revizora u javnom sektoru, za 22. grupu kandidata (22 kandidata) započela je 26. studenoga 2012. godine, a završit će 8. veljače 2013. godine.

Novi ciklus izobrazbe

U tijeku su prijave za izobrazbu za zvanje ovlaštenoga unutarnjeg revizora u javnom sektoru, za 23. grupu kandidata.

Informacija o početku izobrazbe bit će objavljena u slijedećem broju biltena.

³ Izobrazba za zvanje ovlaštenoga unutarnjeg revizora u javnom sektoru, za 21. grupu kandidata završila je 23. studenoga 2012. godine s teoretskim dijelom izobrazbe.

Stručno ovlaštenje za zvanje ovlaštenoga unutarnjeg revizora za javni sektor

Obzirom na česte upite unutarnjih revizora u vezi stručnog ovlaštenja za zvanje ovlaštenoga unutarnjeg revizora za javni sektor i njegove primjene u odnosu na druge domaće certifikate interni/eksterni revizor važno je istaknuti sljedeće:

Stručno ovlaštenje ministra financija za obavljanje poslova unutarnje revizije u javnom sektoru stječe se na temelju odredbi Zakona o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru⁴ te Programa stručne izobrazbe za zvanje ovlaštenoga unutarnjeg revizora u javnom sektoru i Naputka o provođenju stručne izobrazbe i polaganju ispita za zvanje ovlaštenoga unutarnjeg revizora u javnom sektoru koji donosi ministar financija. Navedeni akti usklađeni su s međunarodnim revizijskim standardima.

Certifikat ovlaštenoga unutarnjeg revizora u javnom sektoru koji izdaje Ministarstvo financija osim za državna tijela, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i njihova tijela, također je relevantan za trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu. Antikorupcijskim programom za trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu za razdoblje 2010. – 2012. zahtijeva se od trgovačkih društava uspostavljanje unutarnje revizije na način kako je to propisano Zakonom o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru. Sam Zakon o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru ne specificira da su trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu obveznici primjene njegovih odredbi, međutim ovaj Zakon postavlja okvir za razvoj kvalitetnih sustava financijskog upravljanja i kontrola te unutarnje revizije temeljeno na međunarodnim standardima i praksi zemalja EU. Njegovim usvajanjem hrvatsko zakonodavstvo u potpunosti je usklađeno s pravnom stečevinom EU u području financijskog upravljanja i kontrola te unutarnje revizije.

Izobrazba koju je uspostavilo Ministarstvo financija često se navodi kao primjer dobrog modela izobrazbe (Izvor: Robert de Koning: PIFC – A European

⁴ Narodne novine br. 141/06

REPUBLIKA HRVATSKA

Ministarstvo financija

Uprava za financijsko upravljanje, unutarnju reviziju i nadzor

Sektor za harmonizaciju unutarnje revizije i financijske kontrole

Commission initiative to bild new structures of PIFC in applicant and third party countries).

Izobrazba za unutarnje revizore koju provodi Ministarstvo financija redovito se prati od strane predstavnika Europske komisije u okviru monitoring misija za Poglavlje 32 – Financijski nadzor te se sukladno danim preporukama unapređuje i razvija kako bi bila u skladu s najboljom praksom Europske unije.

U poglavlju 2. ovoga Biltena je informacija o različitim tipovima edukacije za stjecanje domaćih certifikata interni/eksterni revizor.

1.4. Kontinuirano stručno usavršavanje ovlaštenih unutarnjih revizora u javnom sektoru

Izborni moduli i radionice

U svrhu kontinuiranog stručnog usavršavanja ovlaštenih unutarnjih revizora u javnom sektoru u razdoblju od listopada do prosinca 2012. održani su sljedeći izborni moduli/radionice:

Rb.	Naziv	Termin održavanja u 2012.	Br. sudionika
	Izborni moduli		
1.	Unutarnja revizija informacijskih sustava	3.-4. listopada	23
		21.-22. studenoga	15
2.	Unutarnja revizija u sustavu financijskog upravljanja i računovodstva	15.-16. studenoga	43
3.	Unutarnja revizija programa i projekata koje financira EU	11.-13. prosinca	28
	ukupno		109
	Radionice		
4.	Revizija procesa strateškog planiranja	5. listopada	34
5.	Uzorkovanje u unutarnjoj reviziji	12. listopada	23
		28. studenoga	23
6.	Revizija procesa izrade financijskog plana	24. listopada	49
		9. studenoga	31
7.	Analiza financijskih izvješća u sustavu proračuna	25. listopada	38
		8. studenoga	22
8.	MS Excel za potrebe unutarnje revizije – upotreba alata za analizu podataka „PIVOT tablice“	5. studenoga	17
		14. prosinca	10
9.	Revizija procesa odobravanja, likvidiranja i evidentiranja knjigovodstvene dokumentacije za primljenu robu, usluge ili izvršene radove	7. prosinca	44
10.	Osiguranje kvalitete i unaprjeđenja	18. prosinca	36
	ukupno		327
	sveukupno	15 termina	436

Izvešće o kontinuiranom stručnom usavršavanju

Sukladno Naputku o kontinuiranom stručnom usavršavanju unutarnjih revizora u javnom sektoru (KLASA: 131-01/10-01/138, URBROJ: 513-10/10-1 of 16. prosinca 2010. godine) ovlašteni unutarnji revizori u javnom sektoru dužni su **podnijeti Središnjoj harmonizacijskoj jedinici do 15. siječnja 2013. godine Izvešće o kontinuiranom stručnom usavršavanju (obrazac IKSU) za 2012. godinu.** Obrazac IKSU dostupan je na:

<http://www.mfin.hr/hr/kontinuirana-izobrazba>

Izvešće se podnosi elektronskim putem na adresu shj@mfi.hr.

Izvešće **podnose aktivni ovlašteni unutarnji revizori.**

Unutarnji revizori koji su uvjete za dodjelu ovlaštenja stekli u 2012. godini prilikom izvještavanja o svom kontinuiranom stručnom usavršavanju uzimaju u obzir razdoblje i aktivnosti nakon položenog usmenog ispita u sklopu Programa stručne izobrazbe za zvanje ovlaštenoga unutarnjeg revizora u javnom sektoru.

1.5. Unutarnja revizija u sustavu EU fondova

Revizija sustava izvješćivanja o nepravilnostima te postupanja po nepravilnostima u programu IPA – komponente I, II, III i IV

Tijekom rujna i listopada obavljena je revizija sustava izvješćivanja o nepravilnostima te postupanja po istima u 25 institucija koje koriste sredstva iz fondova EU iz programa IPA - komponenta I, II, III (a,b,c) i IV.

Središnja harmonizacijska jedinica koordinirala je obavljanje navedene revizije. U studenom su unutarnji revizori u tijelima nadležnim za pojedini operativni program izradili Objedinjena izvješća o reviziji sustava izvješćivanja te postupanja po nepravilnostima (IPA I, IIIa, IIIb, IIIc i IV). Objedinjena izvješća izrađena su na temelju dostavljenih pojedinačnih revizorskih izvješća iz institucija unutar operativne strukture te sukladno Akcijskom planu, dostavljena su Nacionalnom dužnosniku za ovjeravanje.

Unutarnja revizija usklađenosti sustava za upravljanje Kohezijskim i strukturnim fondovima sa zahtjevima Europske unije (Compliance assessment)

Dana 9. studenoga 2012. godine Nacionalni dužnosnik za ovjeravanje dopisom je obavijestio unutarnje revizore da se unutarnja revizija usklađenosti sustava za upravljanje Kohezijskim i strukturnim fondovima sa zahtjevima Europske unije (Compliance assessment) neće obavljati, iako je obavljanje navedene revizije bilo predviđeno godišnjim planovima unutarnje revizije za 2012. godinu.

Prema odredbama Zakona o uspostavi institucionalnog okvira za korištenje strukturnih instrumenata Europske unije u Republici Hrvatskoj⁵ unutarnja revizija nema obvezu obavljanja unutarnje revizije usklađenosti sustava za svaki operativni program s relevantnim propisima Europske unije, već je za provođenje postupka usklađenosti sustava za svaki operativni program te davanje mišljenja o usklađenosti sustava s relevantnim propisima Europske unije ovlašteno Tijelo za reviziju (Agencija za reviziju sustava provedbe programa Europske unije).

Tematske revizije EU fondova u 2013. godini i godišnji planovi unutarnje revizije

S obzirom na važnost osiguranja kvalitetne implementacije ugovorenih projekata iz pretpristupnih fondova EU, unutarnja revizija u institucijama uključenima u sustav upravljanja i provedbu projekata provest će revizije horizontalnih funkcija koje predstavljaju podršku provedbi projekata iz programa IPA I, II, III i IV i to:

- reviziju horizontalnih funkcija – računovodstvo i upravljanje ljudskim resursima (travanj-svibanj 2013.)*
- reviziju horizontalnih funkcija – tehničke službe i javna nabava (rujan-listopad 2013.).*

⁵ Narodne novine br. 78/12

REPUBLIKA HRVATSKA

Ministarstvo financija

Uprava za financijsko upravljanje, unutarnju reviziju i nadzor

Sektor za harmonizaciju unutarnje revizije i financijske kontrole

O navedenim vrstama tematskih revizija koje će se uvrstiti i u godišnje planove unutarnje revizije za 2013. Nacionalni dužnosnik za ovjeravanje obavijestio je relevantne institucije dopisom 18. prosinca 2012. godine.

1.6. Suradnja na državnoj i lokalnoj razini

Suradnja s Državnim uredom za reviziju

Središnja harmonizacijska jedinica i Državni ured za reviziju održali su 17. prosinca 2012. godine redoviti kvartalni sastanak na kojem su razmijenjene informacije o aktivnostima iz novog Akcijskog plana razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru Republike Hrvatske za razdoblje 2012. – 2013.

Tema sastanka bila je izrada nacrtu novog Pravilnika o unutarnjoj reviziji korisnika proračuna i redefiniranje kriterija za novi Pravilnik. Razgovaralo se o nastavku i potrebi suradnje u 2013. godini koja će se proširiti na pozivanje predstavnika Državnog ureda za reviziju na polugodišnje sastanke unutarnjih revizora.

Suradnja s Agencijom za reviziju sustava provedbe programa Europske unije

Tijekom listopada 2012. godine održani su redoviti tromjesečni sastanci s Agencijom za reviziju sustava provedbe programa Europske unije, i to 9. listopada s predstavnicima unutarnje revizije iz institucija koje provode projekte iz komponenti IV i V programa IPA, a 11. listopada s predstavnicima unutarnje revizije iz institucija koje provode projekte iz komponenti I, II i III programa IPA.

Na sastancima se raspravljalo o utjecaju promjena u organizacijskoj strukturi institucija na broj zaposlenih unutarnjih revizora, o planiranju unutarnje revizije za 2013. godinu te o nalazima i preporukama iz do sada obavljenih revizija.

Suradnja sa institucijama uključenima u upravljanje, korištenje i kontrolu korištenja fondova EU

Tijekom studenog Središnja harmonizacijska jedinica pripremila je izvješće za potrebe sastanka Sektorskog nadzornog odbora za praćenje I komponente programa IPA (IPA TAIB) koji se održao u prosincu. Izvješće je sadržavalo podatke o kapacitetima i stručnosti unutarnjih revizora, načinima uspostave unutarnje revizije, planiranim i obavljenim unutarnjim revizijama fondova EU te revizijskim nalazima iz obavljene revizije procesa plaćanja. Na navedenom sastanku, predstavnici Delegacije Europske unije u Republici Hrvatskoj pohvalili su rad unutarnje revizije i Središnje harmonizacijske jedinice, posebice obavljanje i koordinaciju horizontalnih revizija fondova EU.

Suradnja s Ministarstvom uprave

S obzirom na aktivnosti koje trenutno provodi Ministarstvo uprave vezano uz unaprjeđenje sustava agencija, zavoda, fondova, centara i drugih pravnih osoba s javnim ovlastima Središnja harmonizacijska jedinica i Ministarstvo uprave organizirali su radionicu/okrugli stol „Pravna regulativa vezana za osnivanje agencija – iskustva Nizozemske“.

Suradnja s Državnom riznicom

Središnja harmonizacijska jedinica bila je uključena u izradu izmjena i dopuna Zakona o proračunu⁶ posebno u dijelu koji se odnosi na plan razvojnih programa.

⁶ Narodne novine br.136/12

1.7. Međunarodna suradnja i aktivnosti

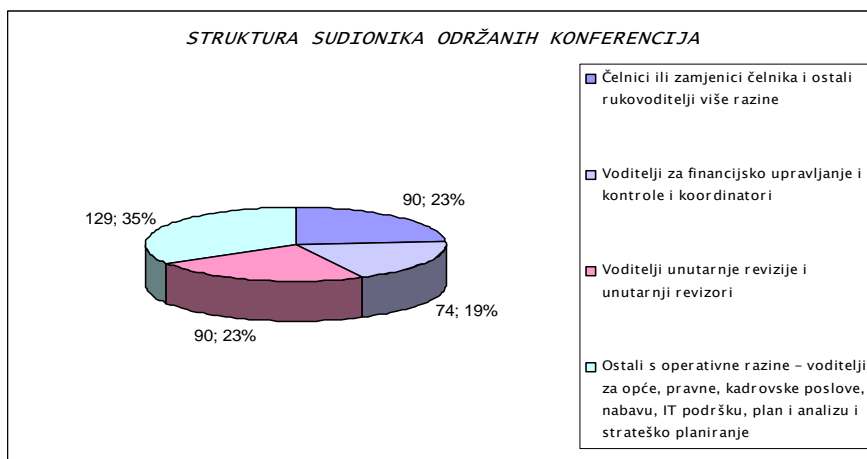
1.7.1. Projekti

Projekt IPA 2008 „Podizanje javne svijesti o važnosti sustava unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru Republike Hrvatske“

Projekt IPA 2008 „Podizanje javne svijesti o važnosti sustava unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru Republike Hrvatske“ pomogao je u promoviranju važnosti sustava unutarnjih financijskih kontrola kao i odgovornosti rukovodeće strukture za njihovo učinkovito funkcioniranje.

Kroz tri jednodnevne konferencije (o kojima je detaljnije pisano u prethodna dva broja biltena) organizirane u listopadu 2012. godine za rukovodeće strukture u javnom sektoru, osobe zadužene za financijsko upravljanje i kontrole te unutarnje revizore okupljeno je 383 sudionika iz institucija s državne i lokalne razine, s različitih razina organizacijske strukture:

- čelnici ili zamjenici čelnika i ostali rukovoditelji više razine (90 sudionika)
- voditelji za financijsko upravljanje i kontrole i koordinatori (74 sudionika)
- voditelji unutarnje revizije i unutarnji revizori (90 sudionika)
- ostali s operativne razine - voditelji za opće, pravne, kadrovske poslove, nabavu, IT podršku, plan i analizu i strateško planiranje (129 sudionika).

Prezentacije sa konferencija dostupne su na:

<http://www.mfin.hr/hr/IPA-2008-prezentacije>

Za potrebe konferencija pripremljeni su i tiskani promotivni materijali (priručnici, letci i brošure) tematski vezani za područje unutarnjih financijskih kontrola odnosno financijsko upravljanje i kontrole te unutarnju reviziju.

U sklopu projekta, također je preoblikovana Internet stranica Središnje harmonizacijske jedinice u djelu poslova, regulative i izobrazbe koje su iz njene nadležnosti s ciljem omogućavanja njenim trenutnim i budućim korisnicima sa državne i lokalne razine jednostavnost pristupa informacijama. Pristup stranici sada je moguć preko posebnog izbornika „Središnja harmonizacij. jedinica“ ili

<http://www.mfin.hr/hr/pifc>

Posebno skrećemo pozornost na izbornik „Česta pitanja i odgovori“ te preporučamo njegovo korištenje kako za potrebe postavljanja pitanja tako i za pronalaženje odgovora na pitanja koja se nameću.

<http://www.mfin.hr/hr/cesta-pitanja-i-odgovori>

Projekt je završen 28. studenoga 2012. godine.

Novi projekt u pripremi: „Jačanje stručnosti unutarnjih revizora u javnom sektoru Republike Hrvatske u obavljanju revizija u području Kohezijskog i strukturnih fondova u skladu s najboljim praksama Europske unije“

Središnja harmonizacijska jedinica izradila je nacrt projektnog prijedloga za novi twinning light projekt pod nazivom „Jačanje stručnosti unutarnjih revizora u javnom sektoru Republike Hrvatske u obavljanju revizija u području Kohezijskog i strukturnih fondova u skladu s najboljim praksama Europske unije“.

Početak provedbe projekta očekuje se u drugoj polovici 2013. godine, a predviđeno trajanje projekta je 6 mjeseci.

1.7.2. Konferencije, seminari, sastanci

Suradnja sa SIGMA-om

8. seminar unutarnjih revizora u javnom sektoru „Nadziranje i vanjska procjena kvalitete rada unutarnje revizije“

Središnja harmonizacijska jedinica tradicionalno je organizirala Godišnji seminar unutarnjih revizora u javnom sektoru. Osmi po redu seminar održan je ove godine pod nazivom „Nadziranje i vanjska procjena kvalitete unutarnje revizije“. Seminar je održan 5. prosinca 2012. godine u Ministarstvu gospodarstva, a organizaciju je podržala SIGMA. Istom je prisustvovalo 242 sudionika.

Seminar je tematski bio usmjeren na osiguranje kvalitete rada unutarnje revizije, dosadašnje oblike provjere kvalitete rada unutarnje revizije i način na koji je ista dosada bila provođena, te vanjsku procjenu kvalitete rada unutarnje revizije, onome što u tom smislu zahtijevaju Međunarodni standardi. Kroz praktične primjere i preporuke domaći i međunarodni stručnjaci te unutarnji revizori prenijeli su svoja iskustva u tom području.

Prezentacije sa seminara dostupne su na:

<http://www.mfin.hr/hr/seminari-1-2-1>

Na svečanom dijelu seminara 29 unutarnjih revizora primilo je stručna ovlaštenja za zvanje „ovlašteni unutarnji revizor za javni sektor“.

Radionice „Upravljanje rizicima na lokalnoj razini“

Središnja harmonizacijska jedinica organizirala je u suradnji sa SIGMA-om radionicu "Upravljanje rizicima na lokalnoj razini" namijenjenu osobama imenovanima za koordinaciju upravljanja rizicima, odnosno pročelnicima upravnih odjela i to za predstavnike gradova (6.12.2012.) i županija (7.12.2012.).

U prvom dijelu radionica stavljen je naglasak na pojam upravljanja rizika na lokalnoj razini jer je isti dio sustava unutarnje kontrole, dok su na drugom dijelu radionica prezentirani primjeri rizika, kako strateških tako i operativnih - upravnog odjela za financije i upravnog odjela za odgoj i obrazovanje.

Naglašeno je da se upravljanje rizicima ne odnosi samo na formalnu identifikaciju, praćenje i bilježenje rizika u registar rizika, već je isto potrebno u svrhu sagledavanja njihova utjecaja na postizanje strateških i operativnih ciljeva.

Upravo iz tog razloga upravljanje rizicima nije posao jednog čovjeka već je posao svih pročelnika i gradonačelnika/župana (strateški/korporativni rizici), kao i posao svih službenika (operativni rizici).

Radionicama je prisustvovalo 53 predstavnika lokalne razine.

Suradnja s Nacionalnom akademijom za financije i ekonomiju Kraljevine Nizozemske

Radionica „Pravna regulativa vezana za osnivanje agencije – iskustva Nizozemske“

Radionica je provedena 22. studenoga 2012. godine u okviru projekta „Razvoj ustrojstvenih jedinica nadležnih za financije i proračun te jačanje njihove koordinacijske uloge u razvoju financijskog upravljanja i kontrola“ koji je Središnja harmonizacijska jedinica provodila u suradnji s Nacionalnom akademijom za financije i ekonomiju Kraljevine Nizozemske.

Na radionici je predstavljena nizozemska regulativa iz područja osnivanja agencija i njihovog odnosa prema nadležnom ministarstvu. Isto je bilo posebno zanimljivo iz razloga što Ministarstvo uprave trenutno radi na unaprjeđenju sustava agencija, zavoda, fondova, centara i drugih pravnih osoba s javnim ovlastima. Radionici su prisustvovali predstavnici ministarstava koji u svom sastavu imaju agencije (21 sudionik).

Suradnja u okviru PEM PAL-a

Predstavnice Središnje harmonizacijske jedinice (članica Nadzornog odbora Zajednice prakse unutarnje revizije ujedno i voditeljica radne skupine za kontrolu kvalitete te članica radne skupine za izobrazbu i certificiranje) sudjelovale su na radionicama za procjenu rizika, izobrazbu i certificiranje i kontrolu kvalitete koje je Zajednica praksi unutarnjih revizora PEM PAL-a održala u razdoblju od 8. do 12. listopada 2012. godine, u Ukrajini, Lavovu.

Radna skupina za izobrazbu i certificiranje donijela je potrebne dokumente iz tog područja (smjernice za trening i certificiranje i to prema hrvatskom iskustvu), te prestaje s radom. Ostale radne skupine nastavljaju s daljnjim aktivnostima.

Na sastanku radnih skupina u Ukrajini osnovana je nova radna skupina, koja će se baviti odnosom unutarnje revizije s državnom revizijom i financijskom inspekcijom.

2. KUTAK UNUTARNJIH REVIZORA

Autor teksta: Nikolina Bibić, Ministarstvo financija

Vanjska provjera kvalitete rada unutarnje revizije – iskustvo Poljske

U organizaciji Zajednice praksi unutarnjih revizora PEM PAL-a u razdoblju od 15. do 16. studenoga 2012. za predstavnike središnjih harmonizacijskih jedinica - Hrvatske, Albanije i Moldove organizirano je studijsko putovanje u Varšavu, Poljsku s ciljem da se prikupe informacije o praksi Središnje harmonizacijske jedinice poljskog Ministarstva financija u obavljanju vanjske provjere kvalitete rada unutarnje revizije.

Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija Poljske se sastoji od tri odjela i ima ukupno 20 djelatnika. Jedan odjel se bavi provjerom kvalitete

rada, ali s obzirom na nedovoljne kapacitete u provedbu provjere kvalitete rada unutarnje revizije uključeni su i djelatnici druga dva odjela. Provjerom kvalitete su za sada obuhvaćene samo jedinice za unutarnju reviziju na državnoj razini. Inače se javni sektor Poljske sastoji od:

- *18 ministarstava (od 2010. godine imaju revizorske odbore koji se sastoje od 3 člana u svih 18 ministarstava)*
- *60 000 institucija koje su u obvezi razvijati upravljanje i kontrole (termini upravljanje i kontrole se koristi od 2010. godine)*
- *1 754 jedinica za unutarnju reviziju (oko 2000 unutarnjih revizora).*

Na radionicama vezanim uz obavljanje vanjske provjere kvalitete rada unutarnje revizije predstavnici Središnje harmonizacijske jedinice Ministarstva financija Poljske prezentirali su svoja iskustva, korištene alate, dosadašnji razvoj i glavne zaključke prilikom obavljanja vanjske provjere kvalitete rada.

Tijek razvoja provjere kvalitete rada se do sada razvijao kroz tri modela provjere.

1. Model (korišten u razdoblju od 2002. do 2006. godine)

U navedenom razdoblju provjerom je bilo obuhvaćeno oko 160 jedinica za unutarnju reviziju (oko 40 jedinica godišnje).

Prilikom provjere kvalitete provjeravala se usklađenost i primjena područja vezana uz standarde i važeću regulativu.

Provjera se obavljala temeljem upitnika, a mogući odgovori su bili zatvorenog tipa (da ili ne odgovori) te se nije primjenjivala nikakva metodologija bodovanja kako bi se došlo do zaključka je li rad unutarnje revizije usklađen sa standardima.

Područja temeljem koje se provjera obavljala su bila:

- *ORGANIZACIJA UNUTARNJE REVIZIJE (pozicioniranje revizije unutar institucije, neovisnost jedinice za unutarnju reviziju, primjena povelja unutarnjih revizora, procedura i radnih postupaka)*

- **PROVOĐENJE UNUTARNJE REVIZIJE** (provjera kvalifikacija unutarnjih revizora - profesionalnost, potrebni uvjeti, stečeni certifikati, radno iskustvo, pohađanje treninga i seminara, metodologija obavljanja revizija, postupak izvještavanja, primjena radnih postupaka, dokumentiranost revizorskih aktivnosti,...)
- **IMPLEMENTACIJA** (način izrade i izvršenje planova unutarnje revizije, analiza rizika, način definiranja revizorskih ciljeva i opsega, broj obavljenih revizija, izrada programa osiguranja kvalitete i unaprjeđenja, obavljene samoprocjene, izvješćivanje,...)

Po obavljenoj provjeri sastavljalo se izvješće koje se dostavljalo voditelju jedinice za unutarnju reviziju kako bi sastavio akcijski plan djelovanja po područjima u kojima je uočen prostor za poboljšanja, a nakon šest mjeseci se obavljalo praćenje provedenih korektivnih aktivnosti.

2. Model (korišten u razdoblju od 2007. do 2011. godine)

U razdoblju od 2007. do 2011. godine provjere su se obavljale temeljem godišnjeg plana kojega je temeljem određenih kriterija (proračun institucije, veličina jedinice za unutarnju reviziju, analiza već obavljenih provjera kvalitete, realizacija planova unutarnje revizije, broj obavljenih revizija) sastavljala Središnja harmonizacijska jedinica, a odobravao ministar financija.

Provjere su se obavljale na temelju Smjernica za obavljanje provjere i upitnika u kojemu su se dobiveni odgovori bodovali prema razrađenoj metodologiji bodovanja.

Upitnik je bio podijeljen na sljedeće cjeline koje sadrže određen broj tvrdnji koje se provjeravaju i boduju:

- **ORGANIZACIJA I UPRAVLJANJE JEDINICOM** (organizacija unutarnje revizije unutar institucije, neovisnost jedinice i revizora, upravljanje jedinicom u slučaju da je jedinica kompleksna, povelja unutarnjih revizora,

program osiguranja kvalitete i unaprjeđenja, metodologija obavljanja unutarnje revizije, profesionalni razvoj)

- *PLANIRANJE (analiza rizika, sastavljanje planova, distribucija planova,..)*
- *IZVJEŠČIVANJE (implementacija, realizacija plana, informiranje rukovodstva o ispunjavanju plana, uporaba raspoloživih resursa prilikom planiranja,..)*
- *REALIZACIJA ZADATAKA/OSIGURANJE ANGAŽMANA (procjena rizika, dizajn pisanja i distribucija izvješća, provedba danih preporuka)*
- *SAVJETODAVNE USLUGE (programiranje savjetodavnih usluga, realizacija i izvješćivanje o obavljenim savjetodavnim uslugama)*

U svakoj cjelini postojalo je obvezno ispunjavanje određenih, odnosno ključnih tvrdnji. U slučaju da ključna tvrdnja nije ispunjena nije se pristupalo daljnjoj provjeri, nego su se sve ostale tvrdnje smatrale negativno ocjenjenom.

Temeljem dosadašnjih obavljenih provjera uočena su područja u kojima je nužno planirati i napraviti poboljšanja:

- *ustroj jedinice za unutarnju reviziju*
- *izrada i provedba Programa osiguranja kvalitete i unaprjeđenja*
- *izrada planova unutarnje revizije (procjena rizika, dokumentiranost izrade, raspodjela resursa)*
- *edukacija unutarnjih revizora*
- *problem uključenosti unutarnjih revizora u ostale izvršne funkcije*
- *metodološki okvir obavljanja unutarnje revizije*
- *pristup informacijama*
- *korištenje najjednostavnijih revizorskih metoda i tehnika*
- *obavljanje revizija vezanih za korištenje sredstava iz fondova Europske unije*
- *dokumentiranje revizorske radne dokumentacije.*

Nakon obavljene provjere sastavljalo se izvješće o obavljenoj provjeri koje se dostavljalo voditelju jedinice za unutarnju reviziju radi sastavljanja akcijskog plana.

3. Model (koristi se od 2012. godine)

Cilj modela koji je trenutno u primjeni je prikupljanje informacija o efikasnosti (realizacija planova),

djelotvornosti i korisnosti (očekivanja rukovodstva, zadovoljstvo revidiranih jedinica, čelnika) jedinice za unutarnju reviziju.

Provjere se rade na temelju godišnjeg plana, a ukupno se na godišnjoj razini planira obaviti provjera kod 45 jedinica za unutarnju reviziju.

Osnovna razlika trenutnog modela u odnosu na prethodna dva jest da djelatnici Središnje harmonizacijske jedinice koji obavljaju provjeru kvalitete za obavljanje procesa provjere kvalitete ne idu u jedinice za unutarnju reviziju, nego se upitnici putem elektroničke pošte šalju voditelju jedinice za unutarnju reviziju. Popunjeni upitnici i tražena dokumentacija se dostavljaju također putem elektroničke pošte, a provjera na terenu se provodi jedino u slučaju kada se određena dokumentacija zbog kompleksnosti ili tajnosti podataka ne može poslati elektroničkom poštom.

Obzirom da se radi o modelu čija je primjena još u početnoj fazi za sada nemaju konkretnih pokazatelja vezanih uz učinkovitost istoga.

Zaključak: Bez obzira na način, odnosno model kojim se obavljala provjera kvalitete rezultati su upućivali na iste zaključke odnosno, identificirali su ista područja u kojima su potrebna poboljšanja.

Također, rezultati obavljene provjere su ukazivali na ista područja kao i obavljena samoprocjena od strane unutarnje revizije.

Iako se provjera obavlja od strane Središnje harmonizacijske jedinice ista se ne tretira kao obavljena vanjska procjena koju zahtjeva Međunarodni standard 1312. Zahtjevi Standarda definiraju potpunu neovisnost ocjenjivača kojoj djelatnici ne udovoljavaju, budući da Središnja harmonizacijska jedinica izrađuje Priručnik za unutarnje revizore te daje upute i smjernice za rad revizora.

Iz razgovora sa predstavnicima jedinica za unutarnju reviziju vanjska procjena kvalitete koja je zahtijevana Međunarodnim standardima i Programom osiguranja kvalitete i unaprjeđena se do sada nije obavljala.

Autor teksta: mr.sc. Hrvoje Spremić⁷, Zračna luka Dubrovnik d.o.o.

Usporedba različitih tipova edukacije za stjecanje domaćih certifikata interni/eksterni ovlašteni revizor u Republici Hrvatskoj

Stjecanje raznih certifikata je pretežito zahtjevan i mukotrpan proces u kojem je potrebno uložiti dosta vremena i truda te je samim time od velikog značaja odabir adekvatne edukacije. Trenutno su na tržištu prisutne razne vrste edukacija za stjecanje domaćih certifikata unutarnjeg i vanjskog revizora, svaka sa svojim specifičnostima i područjima primjene, te ćemo u nastavku teksta pokušati približiti njihove osnovne karakteristike.

Slijedeće edukacije su predmet usporedbe:

- *Edukacija za zvanje ovlašteni unutarnji revizor u javnom sektoru – pri Ministarstvu financija (MFIN)*
- *Edukacija za stjecanje zvanja ovlašteni interni revizor – specijalist za gospodarstvo pri Hrvatskoj zajednici računovodstva i financijskih djelatnika (HZRIF)*
- *Edukacija za stjecanje zvanja ovlašteni revizor pri Hrvatskoj revizorskoj komori (HRK).*

Usporedba edukacija je prikazana kroz tri razine:

- *Opće informacije u kojima se navodi vremensko trajanje edukacije, ukupna cijena, broj polaznika, uvjeti za pristupanje ispitu, web stranice institucija;*
- *Informacije oko koncepta predavanja i vježbi u kojima se navode nazivi modula koji su predmet edukacije, struktura edukacije (predavanja, vježbe), rad u timovima, provedba praktičnih revizija;*
- *Ispitne informacije u kojima se navodi vremensko trajanje ispita, način polaganja ispita, literatura koje se može upotrebljavati.*

⁷ Autor je prisustvovao sljedećim edukacijama: Ovlašteni unutarnji revizor u javnom sektoru (MFIN) – edukacija iz 2012.; Ovlašteni revizor (HRK) – edukacija iz 2006. (informacije za potrebe članka su ažurirane putem web stranice HRK-a, upitima HRK-u te putem prikupljanja informacija od polaznika zadnjih ciklusa); Ovlašteni interni revizor (specijalist za gospodarstvo i informacijske sustave, HZRIF) – edukacija iz 2012. (autor nije prisustvovao edukacijama, informacije su prikupljene sa web stranice te od polaznika zadnjeg ciklusa).

Autor je vlasnik slijedećih certifikata: Ovlašteni interni revizor (HZRIF) – specijalist za gospodarstvo; Ovlašteni interni revizor (HZRIF) – specijalist za informacijske sustave; Ovlašteni revizor (HRK); Položen pismeni dio ispita za zvanje ovlašteni unutarnji revizor u javnom sektoru (MFIN).

- Opće informacije

Institucija koja izdaje certifikat	MFIN (unutarnja revizija - javni sektor)	HZRIF (unutarnja revizija – privatni sektor)	HRK (vanjska revizija)
Vremensko trajanje edukacije	5 tjedana, ukupno oko 25 dana - petak skraćeno, od 9.00 do 16.00 sati uz veću pauzu od jedan sat za ručak	2 tjedna, ukupno 12 dana, od 8.00 do 18,15 sati uz veću pauzu od dva sata za ručak	3 nepuna tjedna, ukupno oko 13 dana - dva dana skraćeno, od 8.00 do 17.45, veća pauza za ručak 1.5 sati
Ukupna cijena edukacije (obrazovanje i ispit)	5.000,00 kuna (izuzev zaposlenika ministarstava i drugih korisnika Državnog proračuna)	5.500,00 kn po području (gospodarstvo, financijske institucije, javni sektor te informacijski sustavi), za polaznike koji su oslobođeni dijela 3.500,00 kn po području	17.500,00 kuna
Okvirni broj polaznika	20	Ovisno o području za koji se prijavljuje (obično oko 30)	Obično preko 50 (zadnji ispit 78 kandidata)
Uvjet za pristupanje edukaciji i ispitu	Službenici imenovani na mjesto unutarnjeg revizora, osobe koje zadovoljavaju odredbe članka 18. Zakona o PIFC-u, unutarnji revizori sa certifikatima drugih strukovnih organizacija	VSS, tri godine radnog iskustva na poslovima računovodstva; financija; revizije; interne revizije; kontrole i kontrolinga	VSS, tri godine radnog iskustva na poslovima revizije, od čega minimalno dvije uz mentorstvo
Web stranica/link na detaljnije informacije	http://www.mfin.hr/hr/osnovna-izobrazba	http://www.rif.hr/sekcija-internih-revizora/strucno-usavrsavanje	http://www.revizorska-komora.hr/index.php/edukacija-ispiti-savjetovanje.html

- Informacije oko koncepta predavanja i vježbi

Institucija koja izdaje certifikat	MFIN (unutarnja revizija - javni sektor)	HZRIF (unutarnja revizija – privatni sektor)	HRK (vanjska revizija)
Broj modula / predmeta	5	8	7
Nazivi modula / predmeta	1. Uloga unutarnje revizije u sustavu financijskih kontrola u javnom sektoru 2. Metodologija rada unutarnje revizije 3. Revizorske vještine i tehnike 4. Financijsko upravljanje i računovodstvo 5. Primjena metodologije rada unutarnje revizije na praktičnim primjerima	<u>Opći dio:</u> 1. Računovodstvo 2. Revizija 3. Financijsko upravljanje 4. Pravo društava 5. Organizacija i menadžment <u>Posebni dio:</u> 6. Troškovno i upravljačko računovodstvo 7. Financijsko računovodstvo 8. Interna revizija	1. Financijsko računovodstvo i financijsko izvještavanje 2. Troškovno i upravljačko računovodstvo 3. Upravljanje rizicima i interne kontrole 4. Revizija 5. Pravo za revizore 6. Ekonomika poslovanja i temeljna načela financijskog upravljanja
Struktura edukacije	Predavanja Vježbe Jedan tjedan primjene metodologije na praktičnom primjeru	Predavanja Vježbe	Predavanja Vježbe
Rad u timovima	Da, 20 polaznika, rad u timovima od po 4-5 polaznika pri čemu se prolaze revizijske tehnike i vještine (sastanci, intervju, prezentacije...) te metodologija provedbe unutarnje revizije kroz izrade obrazaca i izvješćivanje	Ne	Ne
Provedba praktičnih revizija	Da, u timovima se provodi izrada svih obrazaca unutarnje revizije na osnovu studije slučaja i praktičnog primjera	Ne, budući se zahtjeva tri godine radnog iskustva na revizijskim i srodnim granama, podrazumijeva se postojanje određenih predznanja	Ne, budući se zahtjeva tri godine radnog iskustva na poslovima revizije, uz dvije godine mentorstva pretpostavka je da su polaznici već provodili revizije po važećim metodologijama te da imaju određena predznanja
Web stranica/link za detaljnije informacije	http://www.mfin.hr/adminmax/docs/PROGRAM_STRUCNE_IZ_OBRAZBE_ZA_ZVANJE_OVLASTENOG_UR_U_JAVNOM_SEKTORU.pdf	http://www.rif.hr/sekcija-internih-revizora/strucno-usavrsavanje	http://www.revizorska-komora.hr/pdf/Propisi/3_Pravilnik-o-strucnom-osposobljavanju-i-nacinu-polaganja-str-ispita.pdf

- Ispitne informacije

Institucija koja izdaje certifikat	MFIN (unutarnja revizija - javni sektor)	HZRIF (unutarnja revizija – privatni sektor)	HRK (vanjska revizija)
Koncept ispitnih pitanja	Pitanja na zaokruživanje (jedan ili više točnih odgovora), opisna pitanja te pitanja DA/NE odgovor	Pitanja su na zaokruživanje uz jedan točan odgovor, prisutni su i pojedini zadaci za rješavanje	Pitanja su na zaokruživanje uz jedan točan odgovor, prisutni su i pojedini zadaci za rješavanje
Trajanje pismenog ispita	2 sata	Opći dio – 3 sata Posebni dio – 3 sata	Dva dana, 6 sati po danu
Literatura na ispitu	Ne	Da, prezentacije, knjige, zakonski i podzakonski akti. standardi	Da, standardi, zakonski i podzakonski akti – popis objavljen na web stranicama
Priznavanje drugih certifikata uz polaganje razlikovnog gradiva	- ovlaštenu državni revizor	- ovlaštenu revizor (Hrvatska revizorska komora) - ovlaštenu državni revizor - ovlaštenu unutarnji revizor u javnom sektoru - ovlaštenu računovođa (HURE) - priznavanje završenog poslijediplomskog studija uz polaganje razlikovnog gradiva	Ne
Struktura ispita za dobivanje certifikata	1. Pismeni ispit 2. Provođenje dvije praktične revizije uz mentorstvo 3. Usmeni ispit	Samo pismeni ispit	Samo pismeni ispit
Primjer pojedinih područja primjene	Unutarnja revizija –javni sektor RH	Unutarnja revizija - različite grane privrede, financijske institucije...	Vanjska revizija (sukladno zakonu o reviziji), sukladno važećim zakonima za financijske institucije, a obzirom na njihovu veličinu, moguća je primjena i za eksternalizaciju usluga unutarnje revizije...

Napomena autora: Iskazane informacije predstavljaju činjenične podatke prikupljene tijekom edukacije, sa web stranica institucija, upitima institucijama te informacijama prikupljenim od polaznika te nisu odraz osobnih (subjektivnih) stavova autora i ne predstavljaju preporuku autora za odabir određene vrste edukacije. Također, primjena i značaj navedenih certifikata nisu usporedivi s obzirom na specifičnosti primjene i grane privrede gdje se primjenjuju, a koje zahtijevaju specifične certifikate koji ne moraju nužno biti relevantni za ostale grane privrede. Kao što je u uvodu navedeno, svaki certifikat ima svoje značajke i područje primjene te je potrebno prije odabira edukacije ispitati primjenu i djelokrug certifikata s obzirom na radno mjesto kandidata te preferencije kandidata.

3. JESTE LI ZNALI?

Izmjene i dopune Zakona o proračunu

U Narodnim novinama br. 136/12 objavljene su izmjene i dopune Zakona o proračunu (Narodne novine br. 87/08).

Skrećemo pozornost da su u Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o proračunu unesene i određene promjene koje su vrlo bitne u kontekstu razvoja financijskog upravljanja i kontrole, osobito na lokalnoj razini. Naime, Plan razvojnih programa koji je sastavni dio financijskog plana jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave doživio je promjene kako u sadržaju tako i u načinu izrade.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o proračunu Plan razvojnih programa izmijenjen je na način da mora sadržavati ciljeve i prioritete razvoja jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koji su povezani s programskom i organizacijskom klasifikacijom proračuna, odnosno Plan razvojnih programa sada predstavlja dobru pretpostavku za povezivanje strateških dokumenata sa proračunskim planiranjem. To ne znači da svaka općina ili grad mora izraditi svoj strateški dokument jer ukoliko nemaju svoj strateški dokument razvoja, uvijek mogu svoja financijska sredstva povezati s ciljevima i prioritetima iz županijskih razvojnih strategija koje se donose sukladno Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (Narodne novine br. 153/09).

Ističemo da je odredbom članka 10. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o proračunu propisano da će ministar financija, uz suglasnost ministra nadležnog za regionalni razvoj, pravilnikom propisati sadržaj i metodologiju izrade plana razvojnih programa te sustav praćenja provedbe razvojnih programa. Rok za donošenje navedenog pravilnika je 120 dana od dana stupanja na snagu Zakona, pa je za očekivati da će se pravilnik donijeti najkasnije do sredine travnja 2013. godine.

Važno je istaknuti da sukladno Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o proračunu, proračunski korisnici jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave više nisu u obvezi izrađivati planove razvojnih programa, ali su upravna tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave obvezna pri izradi plana razvojnih programa uključiti proračunske i izvanproračunske korisnike iz svoje

nadležnosti. Također je vrlo bitno naglasiti da se Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o proračunu propisuje da korisnici proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave svoje financijske planove dostavljaju nadležnom upravnom tijelu, a ne upravnom tijelu za financije kako je to bilo do sada. Time se postiže veće uključivanje upravnih tijela nadležnih za proračunske korisnike (upravna tijela mogu biti primjerice odjel za predškolski odgoj i školstvo, odjel za komunalne djelatnosti, odjel za urbanizam i prostorno uređenje, odjel za socijalnu skrb, odjel za kulturu i sport) u sve proračunske procese, od pripreme do praćenja izvršavanja financijskih planova korisnika, što je do sada bilo isključivo na upravnom tijelu nadležnom za proračun i financije.

Vrlo je bitna i izmjena članka 32. Zakona o proračunu kojom je naglašena koordinativna uloga upravnog tijela za financije u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave. Naime, jasno je propisano da je upravno tijelo za financije isključivo koordinator s kojim druga upravna tijela na temelju strateških dokumenata namijenjenih razvoju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave izrađuju Plan razvojnih programa, odnosno upravno tijelo za financije nije tijelo koje samostalno izrađuje Plan razvojnih programa.

Novi planovi razvojnih programa su vrlo važni i zbog priprema jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za korištenje strukturnih i Kohezijskog fonda Europske unije iz razloga što programi i projekti koji se planiraju financirati iz navedenih fondova moraju imati vezu sa strateškim ciljevima i prioritetima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, a koji moraju biti u suglasju s nacionalnim strateškim ciljevima i prioritetima.

Također skrećemo pozornost da je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o proračunu proširen sadržaj strateškog plana za korisnike državnog proračuna na način da strateški planovi uz misiju i viziju sadrže i vezu strateških ciljeva i način ispunjavanja istih s organizacijskom i programskom klasifikacijom državnog proračuna.

Općenito govoreći, posljedice koje proizlaze iz Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o proračunu su slijedeće:

- predlaganje zakona, drugih propisa i akata planiranja u kojima se propisuju odredbe o namjenskom korištenju prihoda isključivo uz suglasnost Ministarstva financija;*

- *vezanje privremenog financiranja uz rashode izvršene u istom razdoblju prema proračunu za prethodnu godinu, a najviše do 1/4 ukupno izvršenih rashoda bez izdataka;*
- *sprječavanje neograničene primjene privremene obustave izvršenja pojedinih rashoda i/ili izdataka i uvođenje roka od 45 dana za donošenje privremenih mjera za uravnoteženje proračuna;*
- *uvođenje fleksibilnosti u izvršavanju vlastitih prihoda (do visine uplaćenih sredstava). Naime, uplaćeni, a manje planirani vlastiti prihodi mogu se izvršavati iznad iznosa utvrđenih u proračunu, a do visine uplaćenih sredstava te se mogu koristiti prema naknadno utvrđenim aktivnostima i/ili projektima u proračunu uz prethodnu suglasnost Ministarstva financija odnosno upravnog tijela za financije;*
- *davanje ovlasti ministru financija, uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske, za zaduživanje u tekućoj proračunskoj godini kojim se stječu sredstva potrebna za povrat državnog duga čije je dospijeće u sljedećoj proračunskoj godini;*
- *utvrđivanje načina i uvjeta kratkoročnog zaduživanja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave može se kratkoročno zadužiti najduže do 9 mjeseci s tim da se ne smije kratkoročno zaduživati uzimanjem novih kratkoročnih kredita ili zajmova radi reprograma ili zatvaranja postojećih obveza po kratkoročnim kreditima ili zajmovima;*
- *unapređenje pravnog okvira za korištenje sredstava iz fondova Europske unije koja će biti na raspolaganju Republici Hrvatskoj nakon što postane članica Europske unije. Naime, daje se pravni temelj za donošenje podzakonskog propisa kojim će se urediti sustav za suzbijanje nepravilnosti i prijevara u korištenju sredstava Europske unije, a također se omogućava i plaćanje predujmova za obveze preuzete po ugovorima za projekte koji se sufinanciraju iz sredstava Europske unije bez potrebe dobivanja prethodne suglasnosti ministra financija odnosno načelnika, gradonačelnika, župana;*
- *jasniji obuhvat rada proračunskog nadzora na način da je proširena funkcija proračunskog nadzora nad potpunom i pravodobnom naplatom prihoda iz nadležnosti proračunskih korisnika i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, zatim*

se izrijekom propisuje da je proračunski nadzor inspekcijski nadzor te se predviđa mogućnost donošenja rješenja o uplati u državni proračun proračunskih sredstava za koje je posebnim propisom propisana obveza uplate u državni proračun, a ista nisu uplaćena u državni proračun ili su uplaćena u iznosu manjem od propisanog;

- *poticanje aktivnog sudjelovanja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u projektima iz područja unapređenja energetske učinkovitosti izuzimanjem istih od zakonskog ograničenja za razine zaduživanja.*

Zakon o sanaciji javnih ustanova

U Narodnim novinama br. 136/12 objavljen je i Zakon o sanaciji javnih ustanova.

Ovim Zakonom se uređuje postupak sanacije javnih ustanova osnovanih od strane Republike Hrvatske, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te drugih osnivača sukladno posebnom propisu.

Javnim se ustanovama podrazumijevaju javne ustanove za koje iz posebnih propisa proizlazi da su neprofitne organizacije ili proračunski korisnici.

Postupak sanacije provodit će se kod javnih ustanova kod kojih osnivač ne može pokriti nastale gubitke ili ispunjavati novčane obveze u zakonom utvrđenim rokovima.

Sanaciju javnih ustanova potrebno je provesti radi postizanja njihove financijske stabilnosti i jačanja odgovornosti u njihovom upravljanju, kao i radi povećanja kvalitete i efikasnosti u pružanju javnih usluga. U najvećoj mjeri ovaj se Zakon odnosi na javne ustanove u zdravstvu, ali i ostale javne ustanove koje ispunjavaju predviđene uvjete.

4. NAJAVLJUJEMO

Radionica „Mentorstvo“ za stručno ovlaštene unutarnje revizore koji će biti uključeni u izvođenje mentorstva u okviru praktičnog dijela stručne izobrazbe za zvanje ovlaštenoga unutarnjeg revizora u javnom sektoru za 21. grupu kandidata, krajem siječnja 2013.

Katalog izobrazbe unutarnjih revizora u javnom sektoru za 2013., sredinom siječnja 2013.

Izvešće o radu Programskog vijeća za stručnu izobrazbu unutarnjih revizora u javnom sektoru za 2012. godinu

5. ZAVRŠNE NAPOMENE

Središnjoj harmonizacijskoj jedinici potrebno je tijekom siječnja 2013. dostaviti:

- strateški i godišnji plan unutarnje revizije do 31. siječnja (jadranka.miri-pasanec@mfin.hr)
- godišnje izvješće o obavljenim revizijama i aktivnostima unutarnje revizije do 31. siječnja (andrija.majic@mfin.hr)
- izvješće o kontinuiranom stručnom usavršavanju do 15. siječnja (shj@mfin.hr)

Rubrika „Kutak unutarnjih revizora“ predviđena je za objavu tekstovnih uradaka unutarnjih revizora.

Prilika je da pozovemo sve ljubitelje pisane riječi da nam se priključe u kreiranju Biltena. Koliko i o čemu ćete pisati prepuštamo vama.

Vaše tekstove za objavu, prijedloge i primjedbe možete slati na adresu elektroničke pošte:

vlado.radman@mfin.hr.

KLASA: 043-01/12-01/121

URBROJ: 513-10/12-4

Zagreb, 27. prosinca 2012.